

Dodatkowa tablica i wykres

Tablica: Propozycje wyodrębnienia podwymiary kategorii zdrowie (wymiar poziomu życia) w oparciu o analizy wskaźników w wybranych ważniejszych opracowaniach poświęconych pomiarowi poziomu życia.

Podwymiar – poziom I	Podwymiar – poziom II	Podwymiar – poziom III ¹	Warunki życia w Europie (Eurostat)	OECD 1986	OECD 2008 ²	Niemiecki system wskaźników społecznych 2007	Diagnoza Społeczna 2007
		<i>Oczekiwane trwanie życia</i>	Trwanie życia w chwili narodzin;	Trwanie życia w chwili narodzin; Trwanie życia w wieku lat 1; Trwanie życia w wieku lat 20, 40 i 60;	Trwanie życia w chwili narodzin; Trwanie życia w wieku lat: 40, 60, 65 i 80; Standaryzowane współczynniki zgonów;	Trwanie życia w chwili narodzin; Trwanie życia w wieku lat 30; Trwanie życia w wieku lat 60;	-
Stan zdrowia	Długość życia	<i>Oczekiwane trwanie życia w dobrym zdrowiu</i>	Liczba lat zdrowego życia	-	-	-	-

¹ Im dalsze poziomy, tym szczegółowość bardziej uzależniona od wyboru badań do analizy

² W niniejszej tabeli zawarto również wybrane mierniki, które znalazły się na liście wskaźników OECD związanych ze zdrowiem. Nie są to wskaźniki w rozumieniu przyjętym w niniejszej pracy, jakkolwiek mogą stać się takimi, jeśli potraktować je jako wskaźniki definicyjne wyodrębnionych w tej tabeli podwymiary wymiaru zdrowie. Wszystkie mierniki OECD da się zaklasyfikować do którejś z wymienionych podwymiary na każdym z poziomów, jakkolwiek nie wszystkie będą adekwatnymi wskaźnikami definicyjnymi, ze względu na niespełnienie wymogów narzuconych wskaźnikom społecznym (np. że nie powinny to być surowe liczby ale wartości stosunkowe – por. rozdział 2.2).

Choroby i niepełnosprawność**Życie w chorobie**

Odsetek ludności w wieku 16-64 lat twierdzącej, że cierpi na długotrwałe problemy ze zdrowiem lub niepełnosprawność;

Odsetek ludności w wieku 16-64 lat, która deklaruje wysoki lub bardzo wysoki stopień niepełnosprawności;

Liczba nowozdiagnozowanych zakażeń wirusem HIV;

Zapadalność na raka na 100 000 ludności

Średnia liczba dni niezdolności do pracy w roku;

Średnia liczba dni hospitalizacji w roku;
Odsetek ludności z ograniczonymi czynnościami codziennymi w wyniku przewlekłych problemów ze zdrowiem;
Odsetek ludności cierpiącej na pewne rodzaje niezdolności czynnościowej;

Wskaźnik niskiej wagi urodzeniowej³;

Liczba nowych przypadków nowotworu na 100000 ludności (współczynniki standaryzowane)⁴;

Średnia liczba dni na urlopie chorobowym;
Współczynnik zachorowań;

Osoby z trwałą niezdolnością do pracy lub chorobą jako odsetek całkowitej ludności;

Przeciętna liczba symptomów psychosomatycznych (na 1 osobę);

Odsetek respondentów w wieku 18+ doświadczających przez co najmniej połowę miesiąca różnych objawów psychosomatycznych⁵

³ Liczba żywych urodzeń ważących mniej niż 2 500 g jako odsetek całkowitej liczby żywych urodzeń.

⁴ Por. <http://www.ecosante.fr/index2.php?base=OCDE&lang=ENG&langh=ENG&valeur=&source=13>.

⁵ 15 indywidualnych wskaźników dla każdego z objawów: silne bóle głowy; bóle brzucha; ból albo napięcie mięśni karku i ramion; bóle w klatce piersiowej lub sercu; suchość w ustach lub gardle; napady pocenia się; uczucie duszności; łamanie i bóle w całym ciele; gwałtowne bicie serca (palpitacje); dreszcze lub drgawki; uczucie parcia na pęcherz i częste oddawanie moczu; uczucie zmęczenia nie związanego z pracą; zaparcia; krwawienia z nosa; gwałtowne skoki ciśnienia krwi.

Czynniki mające wpływ na stan zdrowia	Warunki pracy	Śmierć z powodu chorób
		Jako przyczyny śmierci
		Wpływające na stan zdrowia

Współczynnik zgonów niemowląt;
Standaryzowane współczynniki zgonów na 100 000 ludności według najważniejszych przyczyn zgonów⁶

Wypadki w pracy na 100 000 osób zatrudnionych;

Współczynnik zgonów niemowląt;
Współczynnik zgonów perinatalnych i neonatalnych;
Współczynnik zgonów matek;
Standaryzowane współczynniki zgonów na 100 000 ludności dla wybranych przyczyn (chorób)⁷
Potencjalna utrata lat życia według chorób⁸;

Współczynnik zgonów perinatalnych;
Współczynnik zgonów z powodu chorób układu krążenia;
Współczynnik zgonów na cukrzycę;
Współczynnik zgonów na nowotwór złośliwy;

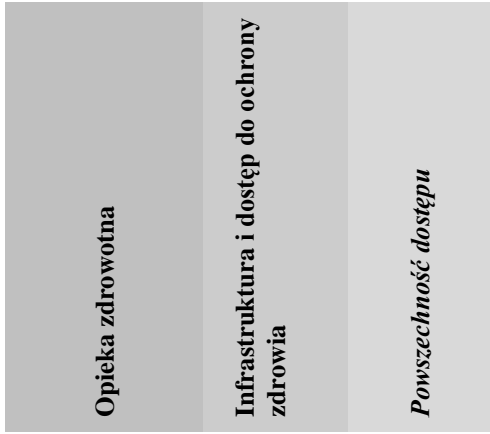
Liczba osób zabitych lub ciężko rannych w wypadkach w pracy na 1000 osób pracujących w pełnym wymiarze;

⁶

⁷ Przyczyny związane z chorobami jak np: choroby zakaźne i pasożytnicze, HIV, nowotwory złośliwe, choroby krwi, cukrzyca, choroby układu krążenia i wiele innych (Por. <http://www.ecosante.fr/index2.php?base=OCDE&langs=ENG&langh=ENG&valeur=&source=13>)

⁸ Przyczyny jak wyżej.

	Bezpieczeństwo na drogach	Wpływające na stan zdrowia			Liczba osób zabitych lub ciężko rannych w wypadkach drogowych na 1000 ludności;
Styl życia	Jako przyczyny śmierci	Wpływające na stan zdrowia	Jako przyczyny śmierci	Współczynnik zgonów w wypadkach transportu lądowego.	Współczynnik zgonów z powodu wypadków.
			Zgony w wypadkach transportowych Odsetek zgonów w wypadkach transportowych w stosunku do wszystkich zgonów w grupie wiekowej 15-34.	Liczba osób rannych w wypadkach drogowych na milion ludności.	
				Spożywanie alkoholu (w litrach na mieszkańca powyżej 15 roku życia); Spożywanie tytoniu (w gramach na mieszkańca powyżej 15 roku życia); Odsetek palących wśród ludności powyżej 15 roku życia;	Dziennie spożywanie alkoholu; Dziennie spożywanie papierosów; Odsetek palących; Odsetek osób z nadwagą;
				Odsetek ludności z nadwagą;	Współczynnik zgonów w wyniku nadużywania narkotyków

Odsetek ludności
uprawnionej do
towarów i usług
opieki zdrowotnej
objętych wydatkami
na zdrowie
publiczne;
Odsetek ludności
objętej polisami
podstawowego
prywatnego
ubezpieczenia
zdrowotnego⁹

Odsetek
ludności
nieobjętej
ubezpieczeniem
zdrowotnym;

Odsetek osób zmuszonych do
rezygnacji z zakupu leków i
leczenia zębów z powodu braku
środków finansowych

⁹ Dotyczy sytuacji, w których prywatne ubezpieczenia zdrowotne są jedynym możliwym dostępem do zabezpieczenia zdrowotnego

Sposoby finansowania

Odsetek ludności objętej polisami prywatnego ubezpieczenia zdrowotnego

Drugie prywatne ubezpieczenie zdrowotne;

Uzupełniające prywatne ubezpieczenie zdrowotne;

Dodatkowe prywatne ubezpieczenie zdrowotne

Odsetek osób korzystających z usług zdrowotnych i finansujących je z własnych dochodów;
Odsetek osób korzystających z usług zdrowotnych i finansowanych przez państwo;
Odsetek osób korzystających z usług zdrowotnych i finansowanych przez pracodawcę;
Odsetki gospodarstw domowych, które w dany sposób¹⁰ poradziły sobie w sytuacji braku pieniędzy na wykupienie leków;
Obciążenie w PLN gospodarstw domowych wydatkami na poszczególne rodzaje¹¹ kosztów leczenia;
Odsetek osób gotowych do wykupienia ubezpieczenia zdrowotnego w prywatnym zakładzie ubezpieczeń¹²

¹⁰ Możliwe sposoby: zwrócili się do lekarza z prośbą o przepisanie lub zalecenie innych leków; postarali się o dodatkowe pieniądze na wykup leków; skorzystali z opieki szpitalnej, gdzie zapewniono im leki nieodpłatnie; skorzystali z rady aptekarza i wykupili tańsze leki.

¹¹ Kategorie kosztów: na leczenie czy różne badania; opłaty nieformalne tzw. dowody wdzięczności, prezenty jako dowód szczerzej wdzięczności za uzyskaną opiekę; leczenie w szpitalu prywatnym lub publicznym opłacane z własnej kieszeni; opłaty w szpitalu publicznym; leki i inne artykuły farmaceutyczne związane z chorobą.

¹² Różne kategorie stawek ubezpieczenia: do 100zł, 101-250 zł, 251-500 zł, >500 zł;

Prewencja w zakresie chorób

Opracowanie własne.

Współczynnik
szczepień dzieci
(odsetek 1-2-latków,
które zostały
całkowicie
zaszczepione
przeciw: błonicy,
tężcowi, kokluszowi
i odrze);
Współczynnik
szczepień wśród
starszej populacji
(powyżej 65 lat)
przeciw grypie;
Współczynnik
mammograficznych
programów
przesiewowych
(odsetek kobiet w
wieku 50-69 lat
zgłaszających
skorzystanie z
obustronnej
mammografii w
ostatnim roku);
Program
przesiewowy w
kierunku raka szyjki
macicy (w ostatnich
3 latach; wiek 20-69
lat);

Stosowanie
badań
wczesnego
wykrywania
raka;

Tablica 1 Propozycje wyodrębnienia podwymiarów kategorii edukacja (wymiar poziomu życia) - Por. tablica 22.

Podwymiary – Poziom I	Podwymiary – Poziom II	Podwymiary – Poziom III	Warunki życia w Europie (Eurostatu)	OECD 1986	OECD 2008 ¹⁴	Niemiecki system wskaźników społecznych 2007	Diagnoza Społeczna 2007
--------------------------	---------------------------	----------------------------	--	-----------	-------------------------	--	-------------------------

¹⁴ W niniejszej tabeli zawarto również wybrane mierniki, które znalazły się na liście wskaźników OECD związanych z edukacją (Education at Glance 2007) Por. http://www.oecd.org/document/30/0,3343,en_2825_495609_39251550_1_1_1_1,00.html . Uwaga podobna jak w przypadku statystyk związanych ze zdrowiem.

Uczestnictwo w Kształceniu**W kształceniu ogólnym****Poziomy systemu edukacji**

Odsetek osób wczesnie porzucających naukę (w wieku 18-24 lat maksymalnie z wykształceniem średnim I stopnia dalej niekształcących się ani nie szkolących zawodowo);
 Odsetek uczniów i studentów w tej samej grupie wiekowej;
 Wskaźnik uczestnictwa 16-18-latków;
 Najniższy wiek, w jakim wskaźnik zatrudnienia osiąga 50 %;
 Studenci kształcenia wyższego w każdym wieku jako odsetek 20-24-latków wśród ludności;
 Stosunek kobiet na 100 mężczyzn w kształceniu wyższym;
 Średni wiek studentów w kształceniu wyższym;
 Odsetek kobiet w kształceniu wyższym i szkoleniu zawodowym;
 Wskaźnik uczestnictwa w kształceniu formalnym;

Średnia liczba lat regularnego kształcenia;
 Odsetek ludności, która otrzymała co najmniej początek kształcenia uniwersyteckiego lub równoważnego;
 Odsetek ludności, która uczestniczyła w kształceniu dla dorosłych

Wskaźnik zapisów do szkół średnich;
 Wskaźnik zdawania na wyższe uczelnie;
 Odsetek studentów na wyższych uczelniach publicznych;
 Przewidywane lata kształcenia w obecnych warunkach;
 Przewidywane lata kształcenia wyższego;

Odsetek dzieci w przedszkolu (miejscowa ludność w wieku 3-5 lat);

Frekwencja szkolna 13-latków;
 Odsetek studentów pierwszego semestru na uniwersytetach;
 Odsetek studentów pierwszego semestru na uniwersytetach i innych uczelniach wyższych;
 Wskaźnik uczestnictwa w kształceniu w ośrodkach kształcenia dla dorosłych;

Odsetek uczniów szkół średnich uczęszczających do szkół publicznych¹⁵
 Wskaźnik uczestnictwa w kształceniu ustawicznym o charakterze ogólnym lub politycznym;

Odsetek osób korzystających z usług edukacyjnych;
 Odsetek dzieci w wieku 0-6 lat korzystające ze żłobka lub przedszkola;
 Odsetek dzieci w wieku 7-15 lat uczące się w szkołach;
 Młodzież w wieku 16-19 ucząca się w szkołach;
 Osoby w wieku 20-24 korzystające z usług edukacyjnych świadczonych w trybie szkolnym i poza szkolnym;
 Osoby w wieku 25-29 korzystające z usług edukacyjnych świadczonych w trybie szkolnym i poza szkolnym;
 Osoby w wieku 30-39 korzystające z usług edukacyjnych świadczonych w trybie szkolnym i poza szkolnym;
 Osoby w wieku >30 lat korzystające z usług edukacyjnych świadczonych w trybie szkolnym i poza szkolnym

Poza systemem edukacji

Uczestnictwo w kształceniu nieformalnym;

Wskaźnik uczestnictwa w kształceniu pozaformalnym¹⁶;

¹⁵ W Niemieckim Systemie Wskaźników miernik ten ma być wskaźnikiem relacji pomiędzy uczestnictwem w kształceniu publicznym i prywatnym na tym poziomie. Jakkolwiek niejasny jest brak w tym kontekście miernika, który byłby stosunkiem podanej miary i miary analogicznej dla sektora prywatnego,.

¹⁶ Dotyczy również kształcenia poza zatrudnieniem

W kształceniu zawodowym

Elementy jakościowe kształcenia ogólnego

Średnia liczba języków, jakich uczy się uczeń;

Odsetek uczniów uczących się wybranych języków w ogólnym kształceniu średnim;

Pracownicy przedsiębiorstw prowadzących szkolenia zawodowe jako odsetek pracowników wszystkich przedsiębiorstw;

Uczestnicy kursów ustawicznego szkolenia zawodowego jako odsetek pracowników wszystkich przedsiębiorstw;

Godziny kursu ustawicznego szkolenia zawodowego na jednego uczestnika;

Godziny kursu ustawicznego szkolenia zawodowego na jednego pracownika wszystkich przedsiębiorstw;

W ramach zatrudnienia

Poza zatrudnieniem

Uczestnictwo w pozaformalnym kształceniu i szkoleniu zawodowym;

Przewidywana liczba godzin pozaformalnego kształcenia i szkolenia zawodowego

Całkowity odsetek uczestnictwa w rozszerzonym szkoleniu zawodowym/kształceniu ustawicznym;

Całkowity odsetek uczestnictwa w rozszerzonym szkoleniu zawodowym;

Uczestnictwo w ustawicznym szkoleniu zawodowym wśród osób zatrudnionych;

Infrastruktura edukacyjna	Zasoby	W systemie edukacji			
		Poza systemem edukacji			

Stosunek studentów do pracowników dydaktycznych w instytucjach edukacyjnych;

Średnia wielkość klas w instytucjach publicznych i prywatnych;

Czas nauczania netto w godzinach;

Odsetek czasu pracy nauczyciela spędzonego na nauczaniu;

Odsetek nauczycieli w pewnym wieku na pewnym poziomie kształcenia w szkołach publicznych i prywatnych¹⁷;

Odsetek kobiet/mężczyzn nauczycieli w szkołach publicznych i prywatnych¹⁸;

Stosunek miejsce-dziecko poniżej 3 roku życia (wskaźnik dzieci w wieku 0-3 lata, dla których jest miejsce w instytucjach opieki nad dziećmi);

Przedsiębiorstwa prowadzące szkolenia zawodowe jako odsetek wszystkich przedsiębiorstw;

¹⁷ Grupy wiekowe: poniżej 30, 30-39, 40-49, 50-59, 60 lat lub powyżej; Poziomy wykształcenia: Podstawowy, średni I stopnia, średni.

¹⁸ Dezagregacja według: poziomu kształcenia oraz rodzaju kształcenia (programy ogólne, przedzawodowe i zawodowe).

<i>Finansowanie</i>	<i>W systemie edukacji</i>
	<i>Poza systemem edukacji</i>

Całkowite wydatki publiczne na kształcenie jako odsetek PKB;

Wydatki (zarówno z zasobów publicznych jak i prywatnych) na jednego ucznia/studenta instytucji publicznych; -

Pomoc finansowa dla studentów jako odsetek całkowitych wydatków publicznych na kształcenie;

Całkowity koszt kursów ustawicznego kształcenia zawodowego na jednego pracownika wszystkich przedsiębiorstw i na jednego uczestnika; -

Roczne wydatki na kształcenie w instytucjach edukacyjnych na jednego studenta za wszystkie usługi względem PKB na mieszkańca;

Wydatki publiczne na kształcenie jako odsetek PKB;

Źródła finansowania studentów uczelni wyższych (skład miesięcznych dochodów uniwersytetu lub innej wyższej uczelni) według źródeł finansowania¹⁹.

¹⁹ W rzeczywistości brak w tym przypadku wskaźnika *explicite*: takim wskaźnikiem mógł by być np. stosunek środków pochodzących ze stypendiów i pozostałych źródeł.

Odsetek ludności z co najmniej średnim wykształceniem (ISCED 3-6);

Podział ludności według najwyższego osiągniętego poziomu ISCED;

Odsetek ludności mającej wykształcenie niższe niż osiągnięty poziom ISCED 2;

Odsetek ludności mającej wykształcenie niższe niż osiągnięty poziom ISCED 3;

Odsetek ludności z wykształceniem podstawowym/średnim I stopnia/średnim/pomaturalnym/wyższym;

Odsetek ludności z wykształceniem na poziomie ISCED 5A lub 6 w niektórych dziedzinach²⁰;

Stosunek 25-34-latków z wykształceniem na poziomie ISCED 5A i 30-39-latków z wykształceniem na poziomie ISCED 6 do 55-64-latków z wykształceniem na poziomie ISCED 5A lub 6;

Współczynniki ukończenia kształcenia średniego/pomaturalnego/wyższego;

Wskaźniki przetrwania w kształceniu wyższym;

Odsetek osób porzucających naukę, które nie ukończyły kształcenia średniego I stopnia (placówki kształcenia średniego I stopnia bez dyplomu jako odsetek wszystkich młodych ludzi kończących kształcenie obowiązkowe (14-15-lat));

Odsetek osób porzucających naukę, które otrzymały wykształcenie średnie;

Odsetek ludności z pewnym rodzajem szkolenia zawodowego;

Odsetek ludności z dyplomem wyższej szkoły technicznej lub specjalistycznej (studia krótsze i na niższym poziomie niż uniwersyteckie);

Odsetek ludności z dyplomem uniwersytetu (lub porównywalnym);

Odsetek ludności z wykształceniem zaawansowanym (dyplom uczelni specjalistycznej zaawansowanego szkolenia zawodowego);

²⁰ Dziedziny to: kształcenie, sztuka i nauki humanistyczne, nauki społeczne, biznes i prawo, nauki ścisłe, inżynieria, rolnictwo, zdrowie i opieka społeczna, usługi i inne. Te wskaźniki można traktować jak dezagregację wskaźnika podstawowego jakim jest odsetek osób z wyższym wykształceniem (poziom ISCED 5A lub 6).

-

Różnego rodzaju wskaźniki z badania PISA

Odsetek ludności znającej języki obce²¹;

Odsetek ludności ze znajomością obsługi komputera;

Odsetek 15-letnich uczniów z niedostatecznymi umiejętnościami matematycznymi (według wyników PISA – dwie najniższe wartości);

Odsetek 15-letnich uczniów z niedostateczną umiejętnością czytania (według wyników PISA – dwie najniższe wartości);

Odsetek 15-letnich uczniów z niedostatecznymi umiejętnościami przyrodniczymi (według wyników PISA – najniższa wartość);

Wskaźnik bezrobocia osób bez szkolenia zawodowego;

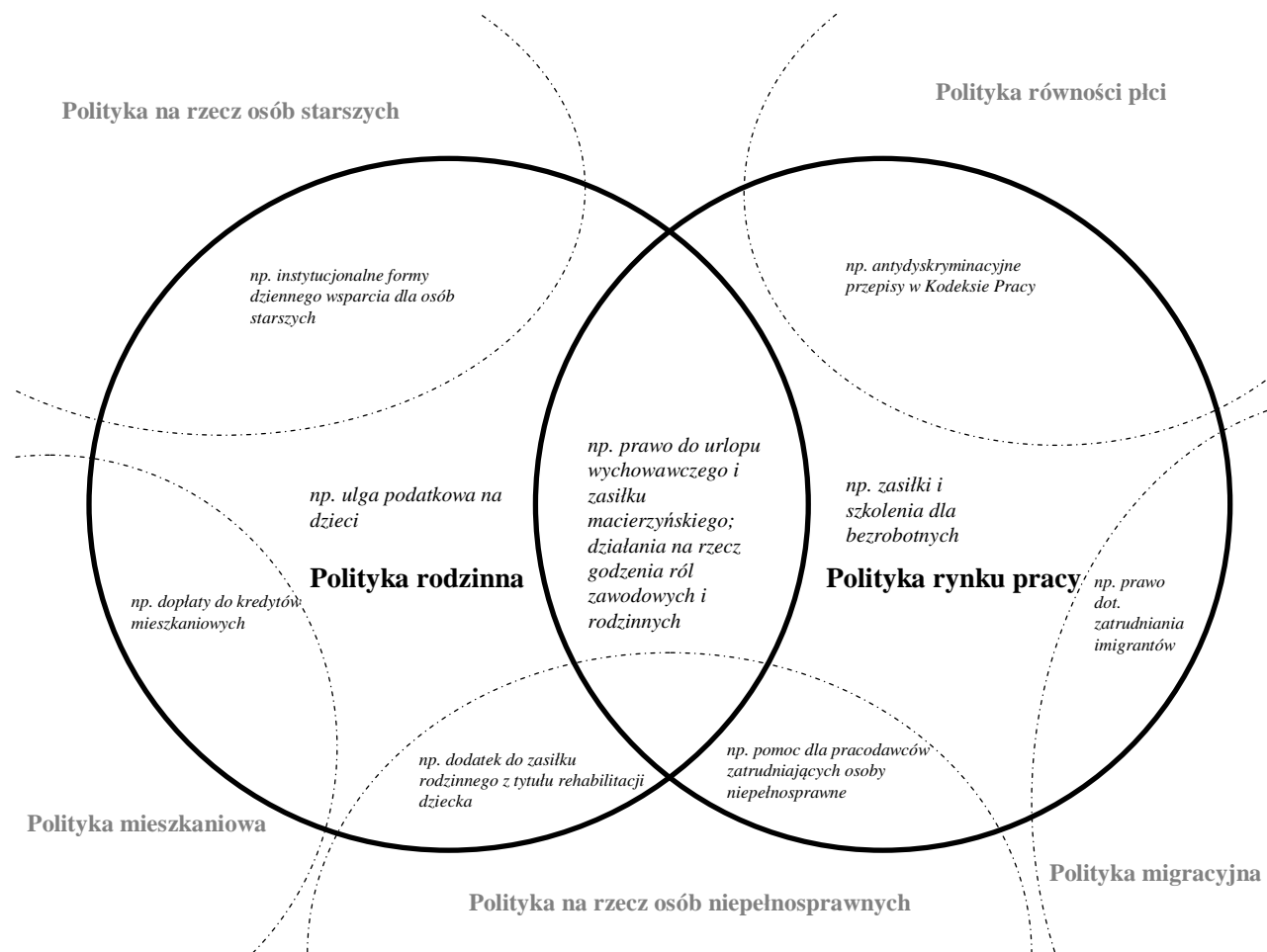
Wskaźnik bezrobocia osób z dyplomem uniwersytetu;

Wskaźnik kapitału ludzkiego, oraz w szczególności, takie jego elementy składowe jak:

- Odsetek osób korzystających z komputera;
- Odsetek osób korzystających z wyszukiwarki internetowej w celu znalezienie informacji;
- Znajomość angielskiego;

²¹ Odpowiedź na pytanie kwestionariuszowe: „Czy mówisz dostatecznie dobrze, abyś był (-a) zrozumiany (-a)?”

Schemat Przykładowe powiązania polityki rodzinnej i polityki rynku pracy (w szerokich ujęciach) oraz innych polityk szczegółowych w ramach polityki społecznej w Polsce.

Źródło: Opracowanie własne.